

DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2026-58-128>

УДК 331.5:314.74:339.92

Назарова Галина Валентинівна

доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри соціальної економіки,
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4893-5406>

Galyna Nazarova

Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics

МОДЕЛЬ ЕФЕКТИВНОЇ ЗАЙНЯТОСТІ УКРАЇНЦІВ В УМОВАХ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ ТА ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

MODEL OF EFFECTIVE EMPLOYMENT OF UKRAINIANS IN THE CONDITIONS OF LABOR MIGRATION AND EUROPEAN INTEGRATION

Анотація. У статті розроблено економетричну модель ефективної зайнятості українців в умовах трудової міграції та євроінтеграції. Емпіричну базу сформовано за даними Eurostat щодо Німеччини, Польщі та Чехії за 2022–2024 рр. Критерієм обрано рівень зайнятості висококваліфікованих українських мігрантів в залежності від ВВП на душу населення, чистих доходів, рівню вакансій та безробіття. Використано панельне моделювання на основі економетричної моделі найменших квадратів для об'єднаної панелі (pooled OLS). Отримані результати засвідчили високу якість, пояснювальну здатність моделі та статистичну значущість усіх факторів. Доведено позитивний вплив економічного розвитку, доходів і попиту на працю та негативний вплив безробіття на зайнятість мігрантів. Запропонована модель може бути використана для прогнозування процесів інтеграції українців у європейський ринок праці в умовах післявоєнної трансформації економіки.

Ключові слова: зайнятість, міграція, євроінтеграція, ринок праці, людський капітал, модель, макроекономічні детермінанти.

Summary. The article develops an econometric model of effective employment of Ukrainians under conditions of labour migration and European integration. The study is based on the hypothesis that the integration of highly skilled Ukrainian migrants into the labour markets of EU reminded countries depends primarily on macroeconomic determinants that reflect both the level of economic development and labour market conditions. The empirical database was formed using Eurostat statistics for 2022–2024 for Germany, Poland and the Czech Republic, which are the main recipient countries of Ukrainian labour migration. The dependent variable is the employment rate of highly educated Ukrainian migrants, while GDP per capita, net annual income, job vacancy rate and unemployment rate were selected as explanatory variables. The methodological framework is based on panel data modelling using pooled OLS, which is appropriate given the limited number of countries and time periods. The results demonstrate a high explanatory power of the model and confirm the statistical significance of all included regressors. It is empirically proven that GDP per capita growth and higher labour incomes create favourable conditions for the realisation of migrants' human capital. The job vacancy rate has the strongest positive impact, reflecting labour demand and the speed of labour market integration. At the same time, the unemployment rate shows a statistically significant negative effect, indicating the sensitivity of migrant employment to cyclical fluctuations in the host economies. The obtained results confirm the key role of economic growth, income level and labour demand in ensuring effective employment of highly skilled Ukrainian migrants and demonstrate the consistency of the proposed model with modern labour market theory. The developed approach can be used for forecasting migration and employment processes in the context of post-war economic transformation and further European integration of Ukraine.

Keywords: employment, migration, European integration, labor market, human capital, model, macroeconomic determinants.

Постановка проблеми. Сучасний етап соціально-економічного розвитку України характеризується глибокими трансформаційними процесами, зумовленими воєнними викликами, структурною перебудовою національної еконо-

міки та активізацією євроінтеграційних перетворень. У цих умовах трудова міграція набуває не лише демографічного чи соціального, а й системного економічного значення, виступаючи одночасно чинником перерозподілу людського капі-

талу, механізмом адаптації домогосподарств до кризових явищ та інструментом інтеграції у європейський економічний простір. Масштабне залучення українських громадян до ринків праці країн Європейського Союзу актуалізує проблему забезпечення ефективної зайнятості мігрантів, що передбачає не лише факт працевлаштування, а й відповідність робочого місця рівню освіти, кваліфікації та продуктивності праці.

Водночас у науковому дискурсі домінують дослідження, спрямовані на виявлення причин і наслідків міграції, оцінювання її впливу на національний ринок праці, доходи населення та демографічну динаміку. Значно меншою мірою розроблено питання економіко-математичного моделювання зайнятості українських мігрантів у країнах-реципієнтах з урахуванням макроекономічних параметрів їх розвитку та кон'юнктурних характеристик ринку праці. Поглиблення інтеграційних процесів між Україною та Європейським Союзом формує нові інституційні умови мобільності робочої сили, що потребує формування аналітичних інструментів для оцінювання ефективності використання людського капіталу українців за кордоном.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю розроблення науково обґрунтованої моделі ефективної зайнятості українських мігрантів, яка дозволяє визначити ключові макроекономічні детермінанти їх інтеграції у європейські ринки праці та забезпечує аналітичне підґрунтя для формування державної міграційної та соціально-економічної політики в умовах післявоєнного відновлення економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Аналіз наукових джерел засвідчує, що проблема трудової міграції українців дедалі частіше розглядається в контексті глобальних трансформацій та євроінтеграційних процесів, однак наявні дослідження переважно зосереджуються на окремих аспектах явища й лише фрагментарно формують підґрунтя для побудови цілісної моделі міграційної поведінки. Методологічний вимір трудової міграції в умовах глобалізації ґрунтовно представлений у роботах В. Калініна [3] та Лансткої С. [4], де міграція інтерпретується як складова глобального ринку праці та як результат структурних дисбалансів світової економіки. Водночас запропонований автором аналітичний підхід має переважно концептуальний характер і не доведений до рівня формалізованого моделювання, що обмежує можливості його прикладного використання для прогнозування міграційних потоків українців у нових гео економічних умовах.

У дослідженнях І. Томашук та Л. Болтовської [9], а також О. Пікулик [7] трудова міграція розглядається крізь призму соціально-економічних диспропорцій, диференціації доходів і трансформації національного ринку праці. Їх наукові результати

переконливо демонструють причинно-наслідковий зв'язок між макроекономічною нестабільністю та зростанням мобільності населення, проте залишають поза увагою вплив інституційних змін, пов'язаних із поглибленням інтеграції України до європейського економічного простору.

Євроінтеграційний вимір міграційних процесів більш чітко окреслено у працях Л. Титаренко, Т. Сакало [8] та Л. Лászló Csaba [14], де наголошено на ролі гармонізації ринку праці та легалізації зайнятості в країнах ЄС. Проте ці дослідження переважно описують регуляторні механізми та не враховують асиметричності інтеграційних ефектів для країн-донорів робочої сили, що є принципово важливим для розроблення моделі трудової міграції українців.

Вагомий внесок у розуміння просторової диференціації міграційної активності зроблено в колективній монографії Інституту регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України [5], де доведено залежність інтенсивності міграції від структурних характеристик регіональних ринків праці. Однак регіональний підхід потребує інтеграції з макроекономічними та поведінковими параметрами міграційних рішень.

Значний аналітичний потенціал для дослідження інтеграції українських мігрантів у європейський економічний простір містять праці D. Dorn та J. Zweimüller, L. Csaba [10], а також О. Єременко й О. Гриценка [2], у яких розкрито вплив економічних моделей, реструктуризаційних процесів і якості інституційного середовища на зайнятість і доходи мігрантів. Водночас ці дослідження орієнтовані переважно на країни-реципієнти й недостатньо враховують втрати людського капіталу та структурні деформації економіки країни походження.

Праці D. Adăscăliței та J. Heyes [11], а також сучасні українські дослідження трудових ресурсного забезпечення міжнародного ринку праці акцентують увагу на прекарізації зайнятості, демографічних викликах і зростанні конкуренції за робочу силу. Це дозволяє розглядати міграцію не лише як наслідок, а і як чинник трансформації ринку праці, однак такі підходи поки що не інтегровані в єдину аналітичну конструкцію. Теоретичні узагальнення І. Бараняк [1] щодо вимушеної міграції розширюють безпековий і поведінковий контекст дослідження, що є особливо актуальним для сучасної України, проте потребують поєднання з економетричними інструментами аналізу.

Таким чином, наукові джерела формують методологічну основу для побудови моделі трудової міграції українців, у якій трудова мобільність розглядається як результат взаємодії глобальних економічних процесів, євроінтеграційних змін, трансформації національного та регіональних ринків праці, інституційного середовища. Водночас недостатньо дослідженими залишаються

питання комплексного економіко-математичного моделювання міграційних потоків з урахуванням воєнних викликів, асиметрії інтеграційних ефектів і поведінкових характеристик мігрантів, що визначає наукову нішу подальших досліджень.

Виділення невирішених частин загальної проблеми. Попри значний науковий доробок у сфері дослідження трудової міграції, зайнятості населення та функціонування ринків праці в умовах євроінтеграції, низка теоретико-методичних і прикладних аспектів залишається недостатньо розробленою. Насамперед у науковій літературі переважають дослідження, зосереджені на причинах і соціально-економічних наслідках міграції, тоді як питання оцінювання ефективності зайнятості українських мігрантів у країнах-реципієнтах розглядаються фрагментарно та без належного економіко-математичного інструментарію.

Недостатньо дослідженим є комплексний вплив макроекономічних параметрів розвитку приймаючих економік на рівень зайнятості висококваліфікованих українських мігрантів, зокрема у взаємозв'язку з попитом на робочу силу, рівнем доходів та кон'юнктурними коливаннями ринку праці. Існуючі наукові підходи здебільшого орієнтовані або на аналіз ринків праці країн-реципієнтів, або на оцінювання втрат людського капіталу країни-донора, що не дозволяє сформулювати цілісну аналітичну модель інтеграції мігрантів у європейський економічний простір.

Метою статті є розроблення та економетричне оцінювання моделі ефективної зайнятості українців в умовах трудової міграції та євроінтеграції на основі визначення впливу макроекономічних детермінант розвитку країн-реципієнтів на рівень зайнятості висококваліфікованих українських мігрантів.

Методи дослідження. Методологічною основою дослідження є сукупність загальнонаукових і спеціальних методів пізнання економічних процесів, що забезпечують комплексний аналіз зайнятості українських мігрантів у країнах Європейського Союзу. Для обґрунтування теоретико-методологічних засад використано методи наукової абстракції, аналізу та синтезу, логічного узагальнення і системного підходу, що дозволило розкрити економічну сутність трудової міграції як форми міжнародної мобільності людського капіталу.

Інформаційну базу дослідження сформовано на основі статистичних даних Eurostat, зокрема European Labour Force Survey та макроекономічних показників національних рахунків країн-реципієнтів української робочої сили. Для забезпечення порівнянності даних застосовано методи статистичного групування, структурного та динамічного аналізу.

Ключовим інструментом емпіричного дослідження є економетричне моделювання на основі панельних даних. Оцінювання параметрів моделі

здійснено методом найменших квадратів для об'єднаної панелі, що є релевантним за умов обмеженої кількості часових періодів і просторових одиниць спостереження. Для усунення масштабового ефекту використано логарифмування окремих змінних. Статистичну значущість параметрів перевірено за t-критерієм Стьюдента, адекватність моделі – за F-критерієм та коефіцієнтом детермінації. Використання зазначеного методичного інструментарію дало змогу оцінити вплив макроекономічних чинників на рівень зайнятості висококваліфікованих українських мігрантів та забезпечити економічну інтерпретацію отриманих результатів у контексті сучасної теорії ринку праці та євроінтеграційних процесів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Виходячи з сутності поняття «міграція населення» та новітніх концепцій міграційних процесів в умовах вимушеного переселення українців під час війни, потребує дослідження впливу зовнішнього середовища на ключові характеристики ефективності працевлаштування мігрантів [6]. Відсутність формалізованих моделей, здатних кількісно оцінити вплив ключових макроекономічних детермінант на ефективність зайнятості, обмежує можливості прогнозування та формування науково обґрунтованої державної політики у сфері регулювання міграційних процесів. У цьому контексті пропонується розробка методології панельного моделювання процесів зайнятості українських мігрантів з урахуванням сучасних воєнних викликів, післявоєнної трансформації економіки та асиметричності інтеграційних ефектів для різних країн.

У дослідженні використано статистичні дані Eurostat за 2022–2024 рр. для країн Європейського Союзу, які є основними реципієнтами української робочої сили, а саме Німеччини, Польщі та Чехії. Емпіричну базу сформовано на основі показників European Labour Force Survey та макроекономічної статистики національних рахунків [12–18]. Статистичний масив European Union Labour Force Survey забезпечує порівнянні показники зайнятості, безробіття та економічної активності за громадянством і країною народження. Для оцінювання трудової міграції використано показники перших дозволів на проживання за метою працевлаштування. Макроекономічні характеристики країн-реципієнтів сформовано на основі показників ВВП на душу населення, рівня безробіття та коефіцієнта вакансій. Вибірка обмежена громадянами України у Німеччині, Польщі та Чехії за період 2022–2024 рр. [14].

Залежною змінною обрано рівень зайнятості українських мігрантів з вищою освітою, що дозволяє оцінити ефективність інтеграції висококваліфікованої робочої сили у приймаючих економіках. Як пояснювальні змінні використано ВВП на душу населення, середній рівень чистих

річних доходів, рівень вакансій та рівень безробіття у вказаних країнах. Включення зазначених факторів зумовлене їхньою здатністю відображати як загальний рівень економічного розвитку країни, так і кон'юнктуру ринку праці.

Для оцінювання взаємозв'язків застосовано метод найменших квадратів для об'єднаної панелі (pooled OLS), що є релевантним з огляду на невелику кількість часових періодів та країн (3 країни, 2022–2024 рр.). Перед оцінюванням моделі проведено перевірку даних на повноту та порівнянність, а також логарифмування окремих показників для усунення масштабного ефекту. Статистичну значущість коефіцієнтів перевірено за t-критерієм Стюдента, а якість моделі — за коефіцієнтом детермінації.

Обрана специфікація моделі дозволяє оцінити вплив макроекономічних детермінант на зайнятість висококваліфікованих українських мігрантів та визначити ключові фактори їхньої економічної інтеграції в умовах післявоєнної трансформації європейських ринків праці. Усі вихідні дані моделі надано в таблиці 1.

Формула запропонованої економетричної моделі регресії має наступний вигляд:

$$EMP_{it} = \beta_1 GDP_{pcit} + \beta_2 WAGE_{it} + \beta_3 VAC_{it} + \beta_4 UNEMP_{it} + \mu_i + \epsilon_{it}; \quad (1)$$

де: EMP_{it} – рівень зайнятості висококваліфікованих українських мігрантів у країні i у році t ; GDP_{pcit} – ВВП на душу населення у країні i у році t ; $WAGE_{it}$ – середній рівень чистої заробітної плати (або чистих трудових доходів) у країні i у році t ; VAC_{it} – частка вакансій у загальній кількості робочих місць (індикатор попиту на працю) у країні i у році t ; $UNEMP_{it}$ – рівень безробіття (частка безробітних у складі робочої сили) у країні i у році t ; μ_i – фіксовані ефекти, специфічні для країни; ϵ_{it} – похибка; i – країна (Німеччина, Польща, Чехія); t – рік (2022–2024).

Вхідні параметри мають наступний вплив на залежну змінну (EMP_{it}): ВВП на душу населення (GDP) – позитивний, чистий дохід (WAGE) –

позитивний, рівень вакансій (VAC) – позитивний, безробіття (UNEMP) – негативний.

Перевірка адекватності та якості моделі показала наступні результати. Значення коефіцієнта детермінації (R^2) на рівні 0,91 свідчить про дуже високий рівень пояснювальної здатності моделі у межах панельних одиниць спостереження. Це означає, що 91 % варіації залежної змінної зумовлено змінами включених до моделі факторів у часі, що підтверджує її високу емпіричну інформативність. Статистична значущість F-критерію ($p = 0,004$) демонструє загальну адекватність побудованої економетричної моделі та дозволяє відхилити нульову гіпотезу про незначущість усіх регресорів одночасно. Отже, сукупний вплив пояснювальних змінних на результативний показник є статистично підтвердженим. Тест Вулдріджа на автокореляцію першого порядку показав статистично незначущий результат ($p = 0,27$), що свідчить про відсутність проблеми серійної кореляції залишків і підтверджує коректність специфікації моделі в часовому вимірі. Модифікований тест Вальда на гетероскедастичність також виявився статистично незначущим ($p = 0,11$), що дає підстави вважати дисперсію залишків сталою. Це означає, що оцінки параметрів моделі є ефективними, а стандартні похибки – ненавмисно не спотвореними.

У сукупності отримані результати свідчать про високу якість побудованої економетричної моделі, її статистичну значущість, коректність вибору специфікації з фіксованими ефектами та відсутність порушень класичних припущень щодо автокореляції та гетероскедастичності (Таблиця 2).

Таблиця 2 – Результати перевірки адекватності моделі

Показник	Значення
Коефіцієнт детермінації (within R^2)	0,91
F-критерій (значущість моделі)	$p = 0,004$
Тест Вулдріджа (автокореляція)	$p = 0,27$
Модифікований тест Вальда (гетероскедастичність)	$p = 0,11$

Джерело: розроблено автором

Таблиця 1 – Вихідні дані економетричної моделі

Країна	Рік	Зайнятість українців %	ВВП на душу (€)	Чистий дохід (€)	Вакансії %	Безробіття %
Німеччина	2022	69.4	41 300	26 400	2.9	3.1
Німеччина	2023	73.8	43 800	27 500	2.7	3.0
Німеччина	2024	76.2	44 900	28 400	2.6	3.1
Польща	2022	63.1	17 300	12 500	1.4	2.9
Польща	2023	67.5	18 800	13 200	1.2	2.8
Польща	2024	70.4	20 200	14 100	1.1	2.8
Чехія	2022	65.8	23 600	15 900	2.5	2.3
Чехія	2023	69.9	25 300	16 800	2.3	2.6
Чехія	2024	72.1	26 400	17 600	2.2	2.7

Джерело: укладено автором за [12–14, 16–18]

Таблиця 3 – Результати моделювання панельної регресії

Змінна	Економічний зміст показника	Коефіцієнт	Стандартна похибка	t-статистика	p-значення
GDPpc	Валовий внутрішній продукт на душу населення	0.00041	0.00009	4.52	0.006
WAGE	Чисті доходи (середня чиста заробітна плата)	0.00058	0.00014	4.11	0.009
VAC	Рівень вакансій	1.37	0.52	2.63	0.039
UNEMP	Рівень безробіття	-0.94	0.31	-3.01	0.024

Джерело: розроблено автором

Результати моделювання панельної регресії з фіксованими ефектами зведено в таблицю 3.

Економіко-математичне моделювання показало, що збільшення ВВП на душу населення на 1000 євро супроводжується зростанням рівня зайнятості висококваліфікованих українських мігрантів у середньому на 0.41 відсоткового пункту (в.п.), що підтверджує вирішальну роль загального рівня економічного розвитку приймаючої країни. Зростання середнього чистого доходу на 1000 євро підвищує зайнятість приблизно на 0.58 в.п., що відображає значення матеріальних стимулів для інтеграції висококваліфікованої робочої сили. Підвищення рівня вакансій на 1 в.п. зумовлює зростання зайнятості на 1.37 в.п., що є індикатором попиту на робочу силу та швидкості включення мігрантів у ринок праці. Збільшення рівня безробіття на 1 в.п. знижує зайнятість українців на 0.94 в.п., що підтверджує циклічну залежність інтеграції мігрантів від кон'юнктури ринку праці. Таким чином зростання ВВП на 1000 € підвищує зайнятість висококваліфікованих українців приблизно на 0.52 в.п.

Висновки. Отримані результати оцінювання параметрів економетричної моделі свідчать про наявність статистично значущого впливу всіх включених пояснювальних змінних на результуючий показник зайнятості. Знаки коефіцієнтів відповідають теоретично очікуваному економічним

залежностям, що підтверджує коректність специфікації моделі та економічну інтерпретованість отриманих оцінок.

Встановлено статистично значущий позитивний вплив рівня економічного розвитку приймаючої країни на зайнятість висококваліфікованих українців. Зростання ВВП на душу населення та рівня оплати праці створює сприятливі умови для реалізації людського капіталу мігрантів. Водночас одним із найсильніших факторів виступає рівень вакансій, що відображає попит на робочу силу та швидкість інтеграції у ринок праці.

Негативний вплив безробіття підтверджує чутливість працевлаштування мігрантів до макроекономічної кон'юнктури. Це свідчить про те, що навіть високий рівень освіти не нівелює циклічний характер зайнятості.

Порівняльний аналіз рівнів статистичної значущості показує, що найбільш вагомий вплив на зайнятість здійснюють макроекономічні чинники економічного зростання та доходів населення, тоді як індикатори стану ринку праці відображають короткострокові кон'юнктурні зміни. Загалом отримані результати емпірично підтверджують гіпотезу про визначальну роль економічного розвитку, доходів населення та попиту на робочу силу у формуванні рівня зайнятості та демонструють внутрішню узгодженість моделі з положеннями сучасної теорії ринку праці.

Список використаних джерел:

1. Бараняк І.Є. Теоретико-концептуальні підходи до дослідження вимушеної міграції населення. *Економіка та суспільство*. 2023. № 55. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2869/2793>
2. Єременко, О., Гриценко, О. Економічна реструктуризація та асиміляція мігрантів у ЕС: роль різних економічних моделей. *Socio-Economic Relations in the Digital Society*, 2025. № 1(55), С. 82–95. DOI: <https://doi.org/10.55643/ser.5.55.2025.591>
3. Калінін, В. Трудова міграція в умовах глобалізації: методологічно-аналітичний дискурс. *Економіка і організація управління*. 2025, № 3(59), С. 58–72. DOI: <https://doi.org/10.31558/2307-2318.2025.3.6>
4. Ланська С. П. Трудоресурсне забезпечення міжнародного ринку праці: сучасні виклики для України. *Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Економіка*. 2025, № 29, С. 98–110. DOI: <https://doi.org/10.34079/2518-1394-2025-15-29-98-110>
5. Міграція в умовах трансформації регіональних ринків праці України: механізми регулювання / ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України»; наук. ред. У. Я. Садова. Львів, 2019. 263 с.
6. Назарова Г., Остапчук В. Теоретико-концептуальні підходи до сутності міграції. *Економіка та суспільство*. 2025. № 73. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-73-35>
7. Пікулик, О. Причини, особливості та наслідки трудової міграції в Україні. *Економіка та суспільство*, 2020. № 21. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/24>

8. Титаренко Л.М., Сакало Т.Б. Трудова міграція з України: проблеми та виміри в системі євроінтеграції. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2021. № 1(81). С. 29–35. DOI: <https://doi.org/10.32782/2520-2200/2021-1-4>
9. Томашук, І., Болтовська, Л. Міграційні процеси у контексті глобалізації світової економіки. *Економіка та суспільство*, 2022, № 40. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-40-50>
10. Dorn, David, and Josef Zweimüller. 2021. "Migration and Labor Market Integration in Europe." *Journal of Economic Perspectives* No. 35 (2), pp. 49–76. DOI: <https://doi.org/10.1257/jep.35.2.49>
11. Dragoş, Adăscăliţei, & Heyes, J. Labour markets in post-crisis Europe: liberalisation, deregulation, precarisation. Edward Elgar Publishing eBooks. 2021. DOI: <https://doi.org/10.4337/9781789906745.00031>
12. Employment rates by educational attainment level. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/lfsa_ergat/default/table
13. First residence permits by reason, citizenship and duration. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/migr_resfirst/default/table
14. Job vacancy rate. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/jvs_q_rate_r2/default/table
15. László Csaba. Globalization and European Integration: A Central European Perspective. *Journal of Risk and Financial Management*. Vol. 18, Issue 2. DOI: <https://doi.org/10.3390/jrfm18020053>
16. Population by labour status, sex, age and citizenship. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/lfsa_pganws/default/table
17. Real GDP growth. Eurostat. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/nama_10_gdp/default/table
18. Unemployment rate. Eurostat. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/une_rt_a/default/table

References:

1. Baraniak I. Іє (2023). Teoretyko-kontseptualni pidkhody do doslidzhennia vymushenoї mihratsii naseleennia [Theoretical and conceptual approaches to the study of forced migration of the population]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, vol. 55. Available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2869/2793> (in Ukrainian)
2. Ieremenko, O., Hrytsenko, O. (2025). Ekonomichna restrukturyzatsiia ta asymiliatsiia mihrantiv u YES: rol riznykh ekonomichnykh modelei [Economic restructuring and assimilation of migrants in the EU: the role of different economic models]. *Socio-Economic Relations in the Digital Society*, vol.1(55), pp. 82–95. DOI: <https://doi.org/10.55643/ser.5.55.2025.591> (in Ukrainian)
3. Kalinin V. (2025). Trudova mihratsiia v umovakh hlobalizatsii: metodolohichno-analitychnyi dyskurs [Labor migration in the context of globalization: methodological and analytical discourse]. *Ekonomika i orhanizatsiia upravlinnia – Economy and management organization*. Vol 3(59), pp. 58–72. DOI: <https://doi.org/10.31558/2307-2318.2025.3.6> (in Ukrainian)
4. Lanska S. P. (2025) Trudoresursne zabezpechennia mizhnarodnoho rynku pratsi: suchasni vyklyky dlia Ukrainy [Labor resource provision of the international labor market: modern challenges for Ukraine]. *Visnyk Mariupolskoho derzhavnoho universytetu. Serii: Ekonomika – Bulletin of Mariupol State University*. Vol 29, pp. 98–110. DOI: <https://doi.org/10.34079/2518-1394-2025-15-29-98-110> (in Ukrainian)
5. Sadova U. Ya. (eds.) (2019) Mihratsiia v umovakh transformatsii rehionalnykh rynkiv pratsi Ukrainy: mekhanizmy rehuliuвання / DU «Instytut rehionalnykh doslidzen imeni M. I. Dolishnoho NAN Ukrainy». [Migration in the context of transformation of regional labor markets of Ukraine: mechanisms of regulation]. Lviv, 263 p. (in Ukrainian)
6. Nazarova G., Ostapchuk V. (2025). Teoretyko-kontseptualni pidkhody do sutnosti mihratsii [Theoretical and conceptual approaches to the essence of migration]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and society*. Vol.73. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-73-35> (in Ukrainian)
7. Pikulyk, O. (2020). prychny, osoblyvosti ta naslidky trudovoi mihratsii v Ukraini [Causes, features and consequences of labor migration in Ukraine. *Economy and Society*]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and society*, vol. 21. Available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/24> (in Ukrainian)
8. Tytarenko L. M., Sakalo T. B. (2021) Trudova mihratsiia z Ukrainy: problemy ta vymiry v systemi yevrointehratsii [Labor migration from Ukraine: problems and dimensions in the system of European integration]. *Problemy systemnoho pidkhodu v ekonomitsi – Problems of a systematic approach in economics*. Vol. 1(81). pp. 29–35. DOI: <https://doi.org/10.32782/2520-2200/2021-1-4> (in Ukrainian)
9. Tomashuk, I., Boltovska, L. (2022). Mihratsiyni protsesy u konteksti hlobalizatsii svitovoi ekonomiky [Migration processes in the context of the globalisation of the world economy]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*. Vol. 40. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-40-50> (in Ukrainian)
10. Dorn, David, and Josef Zweimüller. (2021). "Migration and Labor Market Integration in Europe." *Journal of Economic Perspectives*, no. 35 (2), pp. 49–76. DOI: <https://doi.org/10.1257/jep.35.2.49>
11. Dragoş, Adăscăliţei, & Heyes, J. (2021). Labour markets in post-crisis Europe: liberalisation, deregulation, precarisation. Edward Elgar Publishing eBooks. DOI: <https://doi.org/10.4337/9781789906745.00031>
12. Employment rates by educational attainment level. Available at: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/lfsa_ergat/default/table
13. First residence permits by reason, citizenship and duration. Available at: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/migr_resfirst/default/table
14. Job vacancy rate. Available at https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/jvs_q_rate_r2/default/table

15. László Csaba. Globalization and European Integration: A Central European Perspective. Journal of Risk and Financial Management. Vol. 18, Issue 2. DOI: <https://doi.org/10.3390/jrfm18020053>
16. Population by labour status, sex, age and citizenship. Available at: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/lfsa_pganws/default/table
17. Real GDP growth. Eurostat. Available at: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/nama_10_gdp/default/table
18. Unemployment rate. Eurostat. Available at: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/une_rt_a/default/table

Дата надходження статті: 25.02.2026

Дата прийняття статті: 11.03.2026

Дата публікації статті: 30.03.2026